

ČTVRTLETNÍK SEVEROČESKÉHO MUZEA V LIBERCI

Informační a programové periodikum. K dostání zdarma v síti informačních center a muzeí Libereckého kraje a Euroregionu Nisa. V nákladu 1500 ks vydává Severočeské muzeum v Liberci, příspěvková organizace, Masarykova ul. 11, 460 01 Liberec, <http://www.muzeumlb.cz>, info@muzeumlb.cz, tel.: +420 485 246 111

Tři roky dobrodružství aneb ohlédnutí za rekonstrukcí libereckého muzea

Jiřího Křížka se ptal Pavel Vinklát, fotografie: Ivan Rous, Milada Dománková, archiv SM

Celé aktuální číslo čtvrtletníku věnujeme rekonstrukci muzea, protože máme obrovské množství novinek – stálé i dočasné expozice, prostory pro návštěvníky i zázemí pro zaměstnance, provozní techniku, muzejní web... prostě skoro všechno. V jednotlivých číslech si postupně projdeme nové expozice a pracoviště, začneme ale samotnou obnovou hlavní muzejní budovy. Tou nás provede ředitel muzea Jiří Křížek, který v nedávném obsáhlém interview pro časopis Krkonoše – Jizerské hory popsal celý ten nekonečný proces, na jehož počátku byly plány a výběrová řízení, na konci pak slavnostní otevření dne 28. prosince 2020, kvůli koronaviru jen virtuální. Díky laskavému svolení zmíněného časopisu vám nyní předkládáme část rozhovoru, který s Jiřím Křížkem vedl redaktor Pavel Vinklát. Tematicky rovnou začneme v době, kdy se ven z muzea stěhovaly sbírky, aby naopak dovnitř putovaly vrtačky, kompresory a pytle s cementem...

Jak jste řešili uložení sbírek během stavby?

Na přípravu stěhování jsme si najali pána, který organizoval stěhování Národního muzea. Byl to bývalý voják, velitel tankistů, takže průpravu měl dobrou. Na dočasné uskladnění sbírkových předmětů jsme si měli najmout klimatizované sklady někde u Mladé Boleslavi. Za dva a půl roku, co měla rekonstrukce původně

trvat, by byl nájem v řádech milionů, tak jsme to nakonec odpískali. Využili jsme na maximum stávající skladové prostory muzea a za cenu velké improvizace jsme ušetřené peníze raději investovali do vybavení muzea.

Aby se nezastavilo fungování jednotlivých pracovišť, bylo třeba najít pro pracovníky náhradní prostory. Kde všude našli své zázemí?

Naproti muzeu stojí krásná neore-

nesanční vila, která patří Libereckému kraji. Neměl pro ni využití, uvažovalo se o prodeji, tak jsem o ni požádal – zamítnuto. Při přípravě projektu modernizace muzea jsme změnili kanceláře na výstavní prostory – projekt uspěl, ale my byli do budoucna bez kancelářů. Připravil jsem podrobný záměr na využití vily, znovu požádal – a klaplo to. Ohromně nám to pomohlo, protože hlavní muzejní budova už dávno provozně nevyhovovala.

Muzejníci měli kanceláře ve sklepích i na půdě. Jedněm bylo celý rok zima, druhý se v létě pekli pod střechou. Novou administrativní budovou se nám uvolnila kapacita na vytvoření digitalizačního pracoviště a od muzea po revitalizaci parku konečně zmizí parkoviště. Interiéry této vily ve dvacátých letech upravoval slavný architekt Thilo Schoder. Bohužel se nic nedochoválo, ale máme do budoucna připravené

Pokračování na straně 2

Na místě nové expozice Liberecké fragmenty byla umístěna stálá výstava o historii Liberce i před modernizací (foto z roku 2013), rozdíl můžete porovnat s fotografií současné podoby na straně 19

Pokračování ze strany 1

společné téma s Národním archivem Norského království, které opatruje Schoderovu pozůstalost.

Kdo byl autorem návrhu celkové rekonstrukce interiéru hlavní muzejní budovy, jak dlouho vznikal a které zásadní změny tato obnova obnášela?

Projekt připravoval tým prof. arch. Michala Hlaváčka. Ze začátku nám

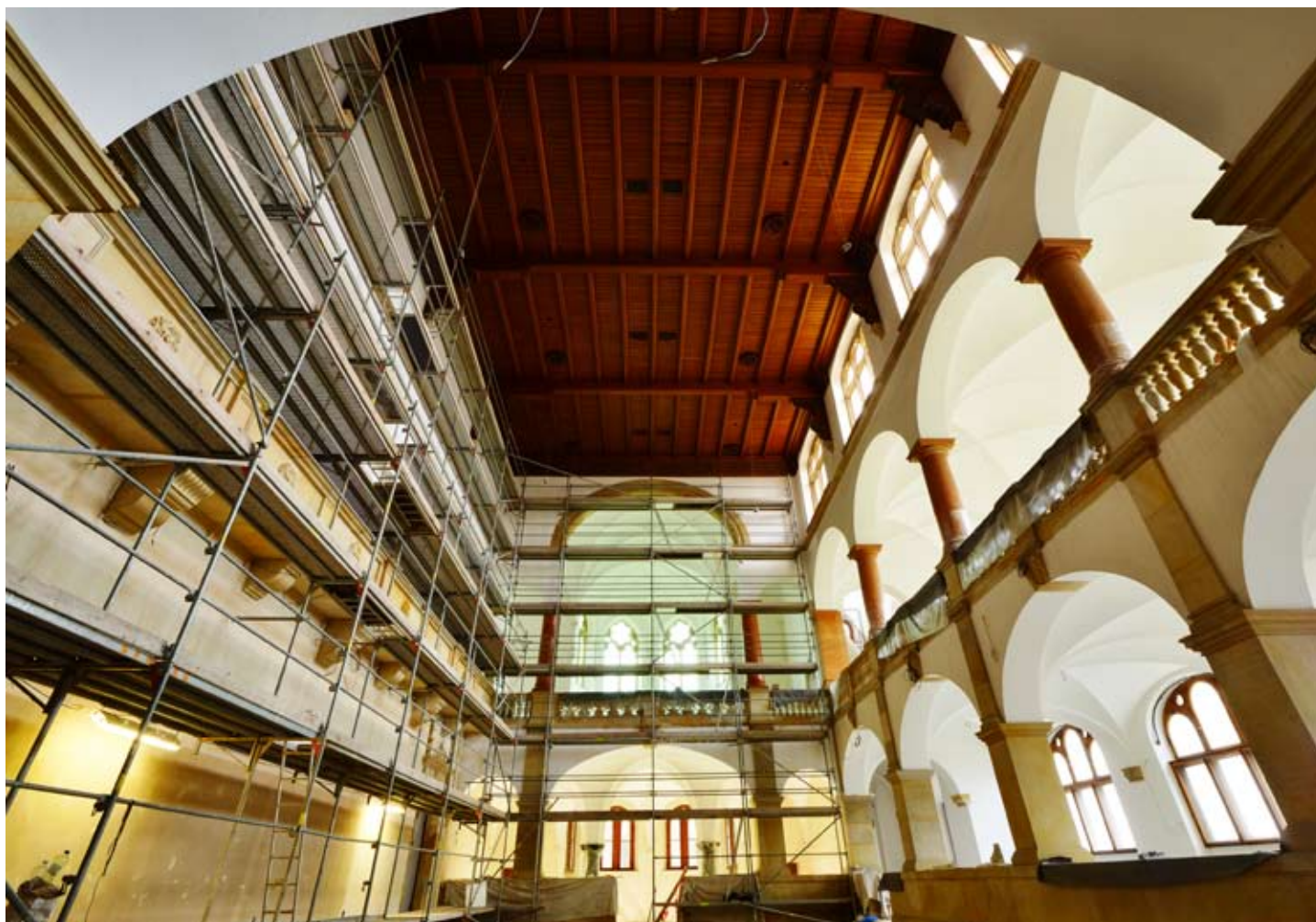
ohromně pomohl, že dokázal dodržet šibeniční termíny. Během realizace se objevila řada víceprací včetně projekčních, což nám způsobilo mnoho nepříjemností, ale už je to vše za námi. Ohledně přípravy projektu jsme si úplně na začátku během roku 2015 nechali od arch. Hlaváčka zpracovat celkový záměr na kompletní modernizaci muzejní budovy. Následně jsme museli projekt redukovat, aby spl-

nil dotační podmínky. Nejhorší bylo technické vybavení budovy – téměř všechny inženýrské sítě nebo vybavení mobiliářem musely projít kompletní výměnou. Z výtvarného hlediska jsme se rozhodli pro jednotné odlišení nově vkládaných prvků od těch historických. Naprostá většina nových prvků je navržena tzv. reverzibilně. To znamená, že jejich použití je šetrné k historické stavbě, která je

památkově chráněná, a skoro všechny nové prvky se dají dobře odstranit, až budou za pár dekád opět technicky zastaralé. Nejvýraznějším prvkem expozic jsou obří vestavby, které umožní vnímat exponáty v nových souvislostech a zároveň je lépe ochránit. Velmi působivé jsou originální pyramidální vitríny, které se staly jedním ze symbolů proměny muzea.

Inspirovali jste se při vytváření nových expozic u obdobných institucí někde u nás či v zahraničí?

Co čas dovolí, jezdíme na špiónážní služební cesty. Nejblíže nám je Německo, které je evropskou špičkou, takže asi zde se nejvíce inspirováme. Kvalitu německých dodavatelů si většinou nemůžeme dovolit, ale třeba u expozičního osvětlení nebo paneláže se to podařilo. Samozřejmě sledujeme, co se děje i v domácích vodách. Tvorba muzejních expozic je velmi specifický obor, v ČR bohužel působí jen pár specializovaných firem, takže tu není příliš dynamické konkurenční prostředí. Po mém nástupu do muzea jsme proto šli vlastní nouzovou cestou, takže jsme si koupili formátovací pilu a sami si začali vyrábět vitríny za čtvrtinu nákladů. Takto na koleně se dá dělat malá část, aktuálních 134 vitryn na ploše více než 4 000 m² je v Severočeském muzeu opravdu velké sousto i pro velkou profesionální firmu.

Vím, že se sami odborní pracovníci zapojili do návrhů, tvorby, a dokonce i instalací nových výstavních expozic. Co vás k tomu vedlo?

Čas a finance, jak už tu několikrát zaznělo. Ke konci přípravy projektu už nezbyvaly peníze, tak jsme si spousta prací museli vymyslet a realizovat sami. Třeba kolegové z přírodovědného oddělení si zajišťují stavbu diorammat v nové expozici „Doteky severu“. Dioramata mají názorně představit charakteristické biotopy Jizerských hor a Frýdlantska. Osobně nemám dermoplastiky příliš v oblibě, ale pokud je diorama dobře modelováno, tak je to skvělá pomůcka i zážitek. Třeba v American Museum of Natural History v New Yorku mě fascinovalo, jak s touto tradiční formou stále pracují v obrovském měřítku.

Vzniklo něco zcela nového, co muzeum dosud neuplatňovalo?

Třeba zmíněným zrušením kanceláří jsme si vytvořili nový prostor pro instalované depozitáře, který jsme příznačně nazvali Sejf. Reagovali jsme tím na poptávku návštěvníků, kteří chtějí vidět nejen výstavy a expozice, ale i sklady sbírkových předmětů a muzejnické zázemí, které jim není běžně přístupné. V rámci muzejní pedagogiky zde budou probíhat programy pro veřejnost, jak se v muzeu pracuje se sbírkovými předměty, což v muzeích není úplně běžné.

Soudím, že muzejní sbírky chcete zprostředkovat široké veřejnosti, nebo jste některou cílovou skupinu upřednostnili?

Muzeum má fungovat pro všechny, ale nejdůležitější skupinou jsou děti a mladí lidé. Klíčovou roli nejen pro muzea, ale pro celou společnost mají školy od mateřinek až po univerzity, takže jsme třeba konečně vytvořili

Ještě jednou stejný záběr do prostor budoucí expozice Liberecké fragmenty, tentokrát v průběhu hrubé stavby v roce 2019

li pořádný výukový ateliér, který v muzeu chyběl od roku 1904. Muzejní expozice se má dělat tak, aby ji byl schopen v pohodě vnímat čtrnáctiletý člověk. Pokud návštěvníka v expozici zahrnete vysoce odbornými a sáhodlouhými texty, tak ho prakticky vyženete z muzea.

Která z expozic vám osobně přijde nejzdařilejší?

Pro mě je exponátem celý náš muzejní dům, který je prostě fenomenální. Už na počátku byl stavěn jako pamětihodnost, což si už dneska neumíme představit, ale v době před 130 lety to byl velmi moderní koncept. Jednotlivé části muzejní budovy jsou kopiemi zaniklých libereckých staveb, zároveň je zde dochována spousta dobových stavebních a uměleckořemeslných detailů, které jsme se snažili opravit a znovu využít. Hodně

jsem si třeba vyhrál s osvětlením interiérů, kde kombinujeme svítidla od barokních lustrů přes obloukové lampy po nejmodernější expoziční osvětlení a designové kreace současných umělců, např. Ronyho Plesla nebo Jitky Kamencové Skuhravé. Exponát a budova tvoří v případě Severočeského muzea úžasně přirozený a živý celek, který mě nepřestává fascinovat, a pracovat s ním je pro mě radost i pocta.

Muzejní budovu budou na vstupním schodišti nově „chránit“ bronzové plastiky lva a lvice od sochaře Jaroslava Róny. Kdo za tímto nápadem stojí?

Před modernizací muzea jsme zpracovávali stavebně-historický průzkum, pro který jsme shromáždili veškerou dostupnou dokumentaci staveb muzea. Na jednom výkresu jsem si

všiml, že na vstupním schodišti byly původně navrženy sochy sedících lvů, které se nikdy nerealizovaly. Při muzejní Pecha Kucha Night v roce 2017 měl u nás přednášku Jaroslav Róna o svých sochách ve veřejném prostoru, tak jsem ho hned oslovil a jemu se nápad se lvy líbil. Následující rok pracoval na sádrovém modelu 1:2, který jsme dali schválit památkářům, a další dva roky jsem sháněl čtyři miliony korun na pořízení soch. S nápadem mě z mnoha dveří vyhodili, protože se mezitím rozjela rekonstrukce muzea, která byla pro všechny prioritou. Nakonec se akvizice lvů podařila díky propojení několika veřejných dotací na současná umělecká díla.

Nelze se nezeptat na rozpočet této velké a zásadní rekonstrukce. Z jakých zdrojů byla financována?

Konečné náklady na 2. etapu modernizace muzea dosáhly 143 milionů Kč, což se někomu možná zdá hodně, ale úplně prvotní kalkulace na celkovou modernizaci muzea byla v roce 2015 vyčíslena zhruba na 300 milionů korun. V porovnání s náklady na rekonstrukce srovnatelných muzeí a galerií, které se v poslední době realizovaly, jsme to zvládli velmi úsporným způsobem, aniž by muzeum, jeho návštěvníci, zaměstnanci a sbírky byli výrazně ochuzeni. Zásadní roli pro financování 2. etapy měl tzv. Integrovaný regionální operační program Evropské unie, jehož část je určena pro kulturní instituce. Bez tohoto evropského programu bychom byli asi stále na začátku.

Po třech letech jsme se dočkali otevření muzea. Jaké nynížíváte pocity?

Otevřením muzea zdaleka nemáme hotovo. Musíme rozjet doprovodné

Pokračování na straně 4

Bývalá přírodovědná laboratoř v prvním patře se proměňuje na toalety a výtah (2018)

Pokračování ze strany 3

a výukové programy nebo nachystat katalogy expozic a další potřebné tiskoviny. Je připravený nový web muzea, který jsme spustili spolu s virtuálním otevřením muzejní budovy v pondělí 28. prosince 2020. Severo-

české muzeum ale není jen liberecká budova na Masarykově třídě. Třeba v Harrachově jsme před třemi lety získali historickou brusírnou z 18. století, pro kterou dokončujeme projekt památkové obnovy. V Českém Dubu pro změnu Liberecký kraj chystá rozsáhlý

projekt centrálního sbírkového depozi-táře, protože máme sbírky rozmístěné po celém Libereckém kraji. I když nás čeká nelehké období, kdy se bude více šetřit a na víze asi nebude moc nálada, o zábavu máme v Severočeském muzeu na příštích pár let postaráno.

Celý rozhovor s ředitelem Severočeského muzea Jiřím Křížkem naleznete v lednovém čísle časopisu Krkonoše – Jizerské hory (1/2021) a v elektronickém archivu na webových stránkách <http://krkonose.knap.cz>. ■

Výstavy v novém muzeu – co nabízíme, co chystáme

Ludka Lukuvky se ptal Lubor Lacina, fotografie: Ivan Rous, archiv SM

Hlavním důvodem pro návštěvu muzea bývají kromě stálých expozic proměnné výstavy. Zvláště pro domácí návštěvníky, kteří trvalé expozice znají, jsou krátkodobé instalace dobrým důvodem, proč se do muzea znovu a znovu vracet, ideálně několikrát za rok. Naše instituce má ve výstavní činnosti bohatou tradici a po rekonstrukci na ni pochopitelně navazuje. K dispozici máme nové vybavení, nové výstavní projekty a dokonce už hotové dvě zahajovací výstavy, takže jen čekáme na zlepšení epidemické situace a na první návštěvníké ohlasy. Prozatím si novinky můžeme probrat s kurátorem Severočeského muzea Ludkem Lukuvkou.

Lidé byli dlouhá léta zvyklí na dva sály, kde se v každém střídaly zhruba tři až čtyři výstavy za rok. Bude to takhle pokračovat dál nebo máme vymyšlený nějaký nový systém?

V posledních letech před rekonstrukcí jsme měli dokonce tři výstavní

prostory – k tradičním dvěma sálům přibyla ještě místnost bývalé historické expozice, kde dnes máme nainstalovány „Liberecké fragmenty“. Od letoška budeme vystavovat opět ve velkém i malém sále, v obou počítáme maximálně se třemi výstavami za rok. Některé ale mohou být pojaty jako rozsáhlé projekty s větší finanční i technickou náročností, takže budou i déle k vidění. Máme také novou fotogalerii, zkráceně nazvanou FOG, umístěnou netypicky uvnitř moderní vestavby v přízemí muzea. Časový plán samozřejmě máme, aktuálně se nám ale výrazně mění kvůli epidemii, takže třeba úvodní výstavu Liberec kontra Reichenberg prodlužujeme prozatím do konce roku 2021, výstava Rostislava Vaňka bude končit v polovině listopadu.

Zmínil jsi dvě zahajovací výstavy, u obou jde o poměrně významné projekty. Můžeš nám je tedy ve zkratce přiblížit?

Ve velkém sále je nachystaná výstava „Liberec kontra Reichenberg“ týkající se urbanismu a architektury našeho města. Jde o průřezovou záležitost postavenou především na našich bohatých sbírkách, doplňují je ale exponáty z nejvýznamnějších českých pamětových institucí – Národního technického muzea a Národní galerie v Praze.

Zřejmě největším tahákem téhle výstavy budou atraktivní modely historických, současných, zaniklých i nikdy nerealizovaných budov v Liberci. Severočeské muzeum má mimochodem velmi zajímavou sbírku architektonických modelů, které se dříve moc nevystavovaly...

Přesně tak. Některé kusy ale nebyly v dobrém stavu, takže jsme je museli před výstavou vyčistit nebo dokonce zrestaurovat. Na výstavě „Liberec kontra Reichenberg“ si návštěvníci budou moci prohlédnout skutečně spoustu modelů, některé

dokonce úplně poprvé – staré liberecké chalupy, měštanské domy, socialistická sídliště nebo nerealizované návrhy zástavby centra Liberce. Stejně důležitou a podle mě i stejně atraktivní složkou výstavy jsou pak reprodukce unikátních fotografií Rudolfa Ginzela, oskenované z původních skleněných desek. Snažili jsme se vybrat spíše netypické snímky, které Liberečané neznají z internetu nebo knih a neviděli je dříve ani u nás v muzeu. Ginzellovi jsme před několika lety uspořádali monografickou výstavu, tentokrát se ale orientujeme především na starý Liberec, na místa, která dnes většinou už vůbec neexistují.

Z pohledu do výstavy je patrné, že byla pro vás podstatnější kvalita snímků a velikost reprodukcí než jejich množství. Bude to naším trendem do budoucna?

Bude. Na výstavách tohoto typu potřebujeme mít opravdu velké re-

produkce, protože chceme především navodit atmosféru zaniklých zákoutí a zapomenutých časů. Takže v podobném stylu nejen chceme, ale dokonce musíme u výstav s tematikou architektury pracovat i nadále.

Nyní se přesuneme do malého sálu, kde se druhá zahajovací výstava zabývá dílem typografa a grafika Rostislava Vaňka...

Tento významný umělec je spojen nejen s Libercem, ale dokonce i s naší institucí – se Severočeským muzeem totiž úzce spolupracoval. Naše současná výstava je unikátní v tom, že se jako první věnuje Vaňkovým autorským plakátům – v našem regionu jsou obecně známé například jeho plakáty na jablonecké bižuterní výstavy, nadčasové práce s vysokou uměleckou kvalitou, které si kromě nejmladších ročníků pamatujeme snad všichni. Ještě známější je pak Vaňkův design pro původní orientační systém pražského metra, který na výstavě rovněž připomínáme.

Úvodní výstavy vypadají skutečně lákavě, čtenáře ale určitě napadne: „A co potom?“ Jakým směrem půjdeme dál?

Budeme mít samozřejmě široký okruh témat, máme ale nachystaný určitý koncept navazující na nynější výstavu ve velkém sále – i nadále se chceme podrobně věnovat liberecké a regionální architektuře. Minimálně každý druhý rok bude připravena velká výstava zacílená na architekturu Liberecka, přičemž půjde vždy o časově, technicky i finančně náročnější projekty, které budou mít i odpovídající dobu trvání. Témat, kterým se chceme v cyklu o Liberci věnovat, je hodně – industriál města, vývoj vilo-

vých čtvrtí, proměny dolního a horního centra, ideologicky zabarvená architektura nebo vyhnání českých Němců jako katalyzátor proměn architektury a společenského klimatu. Výstavy by měl doprovázet vždy alespoň menší katalog a programy – do audiovizuálního sálu muzea chceme zvát liberecké architektky nebo zástupce úřadů a diskutovat s nimi na témata zmíněná ve výstavách. Muzeum by mělo být aktivním prostředníkem mezi odborníky a veřejností, v současném světě by kromě péče o sbírky mělo být i spojovacím místem, kde může docházet k tvůrčímu setkání různorodých skupin lidí.

Velký sál bude tedy v jistém smyslu propojen se sousední historickou expozicí „Liberecké fragmenty“. Když

je to tak, bude malý sál pro změnu navázán na historii umění, která má v sousedství v patře stálou expozici?

Dá se to tak říct, nebude to ale platit vždycky. Témata se budou prolínat a umělecké výstavy se objeví i dole ve velkém sále – plánujeme třeba volnou tvorbu, kde exponáty budou vytvořeny na míru přímo pro náš muzejní prostor. A nahoře můžeme zase nainstalovat nějaké historické téma s menším rozsahem. Primárně ale bude umění skutečně nahoře v malém výstavním sále.

Plánů máte hodně, k tomu ale potřebujete technické zázemí. Jak jste na tom po rekonstrukci muzea?

Výrazně lépe. Disponujeme kvalitnějším vybavením, ať už jsou to

rámy na fotografie, nebo nová výstavní paneláž. Dokonce budeme mít k dispozici projektor pro velkoplošné prezentace, které dají výstavám úplně jiný rozměr. S novou technikou se postupně učíme pracovat a nucenou covidovou přestávkou využijeme k tomu, abychom vychytali případné mouchy a mohli se návštěvníkům předvést v plné parádě.

Aktuálním trendem v muzejnictví jsou expozice v plenéru – plánujete něco v tomto ohledu?

Plánujeme. Záleží na tom, zda jde k rekonstrukci muzejního parku – pokud ano, počkáme až na jeho novou podobu, pokud se rekonstruovat nebude, můžeme začít s venkovními výstavami dřívě. Rádi bychom v budoucnu využili teplé letní měsíce pro sochařské expozice i jiné výstavní projekty. Venkovní prostory nám tak výrazně rozšíří stávající výstavní plochy uvnitř budovy muzea.

Poslední dnešní téma, které souvisí s výstavami, jsou tištěné publikace. Hovořili jsme již o katalogích k architektuře, bude se to ale týkat všech výstav? A budeme k tomu využívat například zavedený Čtvrtletník Severočeského muzea?

Čtvrtletník bude zřejmě vycházet jako edice monotematických čísel, což už vlastně v posledních dvou letech děláme. K výstavám budeme vydávat samostatné tiskoviny – ke každé by mělo být připraveno něco trvalého, minimálně výstavní dvojlist, u větších témat ale raději malý katalog. Tištěný materiál chystáme i k výstavě „Liberec kontra Reichenberg“, jen se trochu zdrží vzhledem k rekonstrukci muzea, na které bylo i v závěrečné fázi neuvěřitelné množství práce. ■

O novém webu a dalších službách pro veřejnost

Anny Baldové se ptal Lubor Lacina, fotografie: Milada Dománková

Rekonstrukce muzea, to nebyly jen expozice, sbírky nebo výstavní sály. Stále důležitějšími odvětvími muzejní práce jsou propagace, komunikace v elektronickém prostoru nebo zajišťování návštěvnického servisu. O tom všem jsme si popovídali s vedoucí oddělení služeb Severočeského muzea Annou Baldovou.

K otevření zrekonstruovaného muzea jste nasměrovali také spuštění úplně nových internetových stránek. Na co se mohou jejich uživatelé těšit?

Nové webové stránky jsou zásadním posunem v internetové prezentaci Severočeského muzea. Při jejich stavbě jsme se snažili vyjít maximálně vstříc uživatelům, například tím, že jsou stránky pohodlně ovladatelné na počítači, tabletu i telefonu. Jde o takzvaný responsivní web, který se přizpůsobuje velikosti obrazovky daného zařízení, s novým uživatelským komfortem si proto slibujeme větší spokojenost a návštěvnost. Internet chceme využít pro maximální zpřístupnění a otevření naší instituce, a to několika různými způsoby. Chceme veřej-

nosti například více představit naše zaměstnance – na čem pracují, jaké projekty mají za sebou, co si od nich lidé mohou přečíst nebo prohlédnout a zmiňujeme i něco z jejich mimomuzejních aktivit, které s prací v naší instituci zpravidla úzce souvisejí. Připravili jsme například podrobnou stránku týkající se publikační činnosti našich kolegů – na webu jsou k dispozici rekonstrukční mapy, elektronický archiv muzejního čtvrtletníku nebo články z jinak tištěných sborníků odborných vědeckých prací.

Novinek máme ale mnohem více a k popsání celého webu bychom potřebovali kompletní časopis. Obecně to snad můžeme shrnout tak, že pomocí nových stránek chceme muzeum veřejnosti přiblížit a zatraktivnit v online prostoru, přesto ale chceme čtenáře především nalákat k návštěvě muzea. Osobní zážitek je i přes vymoženosti moderní doby nenahraditelný a může být i pro „člověka počítačového věku“ velkým dobrodružstvím.

Nový web je propojen s Facebookem, který umožňuje příznivce muzea udržet v aktivním dění. Víme, že na tohle téma máte poměrně hodně novinek.

Máme, zejména v jeho fungování. Zatímco internetové stránky nám vytvořila dodavatelská firma a běžný provoz si administrujeme sami, Facebook nám od října 2020 do konce ledna 2021 spravovala propagační agentura Parliamo. Pomohla nám s kampaní k otevření, k zahajovacím výstavám a vůbec k sestavení mediálního obrazu. Také nám čtvrt roku zajišťovala samotný provoz Facebooku

– na základě našich požadavků a podnětů sdělovala veřejnosti novinky, vymýšlela podobu a strategii zpráv a tak podobně. Velkou výhodou agentury při propagaci byl její odstup a pohled na muzeum nezaopatřené očima, což pro nás, kteří se v oboru pohybujeme každodenně už spoustu let, může být obtížnější. Od začátku února jsme ale přebírali štafetu opět my a síť máme ve vlastní administraci

Právě na Facebooku jsme před „online otevřením“ muzea zaznamenali dva filmové projekty. Jedním je propagační video v hlavní roli s éterickou múzou, která diváky provází po ještě neviděných – a tedy trochu tajemných – expozicích. Druhým pak je časosběrný dokument, kde jsi zaznamenávala po celou dobu rekonstrukci muzea a vzniklý archiv je prozatím prezentován v retrospektivních videích. Chtěl bych se tedy zeptat na podrobnosti těchto dvou unikátních záležitostí...

Co se týká propagačního videa s múzou, vzniklo díky spolupráci muzea s filmařem a grafikem Ondřejem Bauerem ze studia OBA creators. Během dvou nocí se natočily záběry, které byly následně zpracovány do filmu k propagaci nových expozic i otevření muzea. Vlastně se jedná – jak už jsi řekl – o unikátní možnost, trochu nahlédnout do expozic a jejich atmosféry v době, kdy to kvůli epidemii ještě osobně nebylo možné. Video je možné zhlédnout na našem webu, Facebooku nebo YouTube kanálu, který také využíváme ke komunikaci s našimi návštěvníky.

Časosběrný dokument, to jsou zatím vlastně tři videa zaznamenávající rekonstrukci od bourání starých expozic, přes úpravy prostor nebo budování nových vitrín až po jejich osazování sbírkami. Další podobná videa prozatím nechystáme, budeme se teď soustředit spíše na aktuální upoutávky nebo reportáže z probíhajících výstav a nových expozic. Každopádně se ale jedná o unikátní soubor dokumentující zvláštní dobu, kdy byly jinak naleštěné a elegantní prostory muzea plné sbíječek, hromad sutí a řemeslníků. Máme také záznamy z průmyslových kamer, které zachycují tak zajímavé věci, jako byla rekonstrukce velkého výstavního sálu nebo tzv. krypty, kde se pokládala speciální skleněná podlaha. Něco jsme také uveřejnili na Facebooku, další materiály budeme zpřístupňovat postupně.

Další má otázka směřuje k oddělení služeb, jehož jsi vedoucí. Máte oproti obdobím před rekonstrukcí nějaké zásadní novinky?

Zásadní novinkou je, že jsme kompletně personálně obměnili návštěvnický servis. Máme úplně nové pokladní i průvodce, kteří ovládají minimálně angličtinu a němčinu, někteří i další jazyky. Recepce byla přemístěna ze vstupního do slavnostního vestibulu, kde je více místa, tepleji a celkově příjemněji, v suterénu jsou nově instalovány odkládací šatní skříňky... prostě jsme muzeum přizpůsobili návštěvnickým standardům 21. století. K tomu patří třeba i pohodlné sedačky rozmístěné v expozicích, a pokud by se naši hosté chtěli zdržet u některých konkrétních exponátů, mohou si na recepci půjčit dokonce přenosné stoličky. Novinkou je také relaxační chill out zóna s občerstvovacími automaty. Naše expozice jsou velmi rozsáhlé a není v lidských silách prostudovat celé muzeum na „jeden záťah“ – chceme tedy hostům zajistit pohodlí, aby u nás mohli pobýt třeba celý den. K tomu se váže i změna otevírací doby – nově máme pro návštěvníky otevřeno od 10 až do 19 hodin. Důležitou novinkou je také přehledný orientační systém, jaký je v prostorách našich rozměrů vlastně nezbytností.

A na konec, ale v neposlední řadě musíme zmínit ještě jednu zásadní novinku – inspirovali jsme se trendem z řady významných zahraničních institucí a do nově otevřeného muzea budeme vybírat dobrovolné vstupné. ■

www.muzeumlb.cz
www.facebook.com/muzeumlbc
www.youtube.com/muzeumlbc

Horská příroda v muzejních sálech

Martina Pudila se ptal Lubor Lacina, fotografie: Milada Dománková, Ivan Rous, archiv SM

Přírodovědná expozice Severočeského muzea se může pochlubit dlouhou kontinuitou a zároveň progresivním vývojem. Již dlouhá desetiletí ji návštěvníci nacházejí na stejném místě – v okružní chodbě napravo od velkého výstavního sálu v přízemí muzea. Zároveň je ale naši nejčastěji obměňovanou expozicí – od roku 1988 byla věnována souhrnně celým severním Čechám (tehdy Severočeskému kraji) a v letech 2013 a 2014 byla repasována, aby pomocí textů, obrazových materiálů a prostorových dioramat vyprávěla o přírodě Libereckého kraje. V úplně čerstvé podobě se pak věnuje Jizerským horám a Frýdlantsku – oproti dřívějšímu však ve zcela novátorském pojetí. Všechno důležité jsme probrali s vedoucím přírodovědného oddělení Martinem Pudilem.

Když srovnáme novou expozici „Doteky severu“ s těmi staršími, je jednoznačně vidět, že jste se vydali jinou cestou a vaše stálá výstava je výrazně edukativní. Byl to váš primární cíl?

Edukativní cíle měly i předchozí expozice, nová na to ale jde trochu jinak. Ta minulá byla více odborná, snažili jsme se, aby i ona byla dobře stravitelná, přece jenom ale byla hodně detailní. Nová expozice je směřována spíše k mladším návštěvníkům – máme tu spous-

tu herních prvků, je více obrázková, více na dívání a zážitky. Myslím ale, že si v ní každý návštěvník, jakéhokoli věku, najde to svoje.

Nová expozice na mě působí dojmem, že chcete návštěvníky naučit pozorovat přírodu a vysvětlit jim některé její zákonitosti. Je to tak?

Rozhodně ano. Naším záměrem je přiblížit návštěvníkovi určité věci z přírody, aby se v ní pak dokázal sám orientovat. Nechtěli jsme jít cestou encyklopedické expozice, protože na tu by nám nestačila ani celá tahle budova – vybrali jsme tedy nejvýraznější aspekty přírody regionu a ukázali jsme lidem, co

mohou na výletě nebo na procházce vidět a sami rozpoznat.

Celou stálou výstavu otevírá geologie, což je u nás v severních Čechách poměrně velké téma. Stojíme u vitriny s ukázkami hornin – co se tu může dozvědět člověk, který

Pokračování na straně 8

Původní přírodovědná expozice (přední část) na snímku z roku 2012

Pokračování ze strany 7

ví o přírodě tak málo jako já?

Všechna příroda, kterou vidíš okolo sebe, vychází z geologického podkladu, a proto s ní začínáme i v expozici. Horninový podklad je nesmírně důležitý – tvoří reliéf krajiny, úživnost půdy, určuje, co kde bude růst a žít. Pokud chceme pozorovat dění na povrchu, musíme znát i podzemí. Tady ve vitríně proto máme základní soubor hornin a minerálů, které jsou typické pro naši krajinu. A zároveň jde o pohledově hezké exponáty, které zastupují daleko rozsáhlejší sbírky uložené v muzejních depozitářích.

Hned za geologií najdeme zajímavou kombinaci výukového a grafického záměru – kmeny různých stromů...

Chtěli jsme v expozici virtuálním způsobem vstoupit do lesa a představit typické zástupce fauny i flóry v naší krajině. To se samozřejmě týká i dřevin – z prostorových důvodů v muzeu nemůžeme mít celé stromy, i na torzech kmenů si ale návštěvníci mohou osahat jejich borku (kůru), seznámit se s rozdíly mezi různými druhy, prohlédnout si strukturu dřeva – zkrátka naučit se rozeznávat stromy, které pak budou mít v lese nebo v parku.

U dřevin zůstaneme i u prvního „hýbacího“ prvku expozice – grafiky letokruhů, které se dají rozsvěcet. Co to znamená?

Je to vizualizace přírůstku kmenu stromu. Návštěvník si páčkou

posouvá rozsvěcení letokruhů a napodobuje tak právě přírůstání. Dole pod světelnou simulací pak máme šuplíky, kde představujeme škůdce dřeva v přírodě – lidé se naučí rozeznat okus stromu od bobra nebo požerky od lýkožrouta. Chtěli jsme, aby lidé v muzeu poznali, jakým způsobem který živočich ve dřevě „pracuje“ a jeho stopy pak na příštím výletu do přírody nebyly už jen „bezejmennými chodbičkami“.

Přesouváme se k dioramatům. Ty jste měli už v minulé expozici, teď jste ale šli do větších rozměrů. Měli jste víc času?

Času není nikdy dost, bylo to ale lepší. Díky změně koncepce jsme v nové expozici pro dioramata získali také více místa, takže jsme se mohli rozmáchnout a ukázat návštěvníkům typická přírodní prostředí našeho regionu – bukový les, rašeliníště nebo rybník. Nově vyrobené nápodoby přírody jsme navíc zkombinovali s preparovanými živočichy z našich sbírek a vznikly tak logické celky, které mohou lidé při troše štěstí spatřit i v přírodě.

Vaše dioramata jsou speciální také v tom, že do nich člověk může v jistém smyslu i vstoupit...

Přímo do dioramat samozřejmě ne, protože ta jsou velmi citlivá na poškození, může ale vstoupit do speciální chodbičky simulující zvířecí noru. Okusí tak na vlastní kůži pocit živočicha, které má svůj úkryt prá-

vě pod zemí. Vzhledem k rozměrům tohoto interaktivního prvku se do něj navíc může vypravit nejen dítě, ale v podstatě kdokoli. Uvnitř se pak dá ještě malými okénky podívat do „pelíšků“ některých zvířat, které by v přírodě vzhledem k jejich podzemním stanovištím neměli šanci vidět.

Důležitá je myslím otázka, zda je vaše expozice tzv. samoobslužná. Bude se totiž často stávat, že do muzea přijde celá rodina, a zatímco rodiče se půjdou podívat na nějaké „dospělé“ téma, děti by se vydaly radši k vám, protože je to bude mnohem víc bavit.

Ano, pokud se zde budou chovat slušně a nebudou například sahat na volně umístěná vycpaná zvířata, je naše expozice samoobslužná. Děti si tu mohou vyzkoušet i další věci, například do tzv. kinetického písku otisknout razítka se stopami zvířat a naučit se tak, komu která stopa patří. Bude se jim to určitě hodit, protože různé šlápoty nebo kopýtka vídáme na sněhu nebo v blátě velmi často.

Zlatým hřebem nové expozice je alespoň pro mě ptačí strom. Na první pohled mi připomněl legendární světelnou tabuli s hlasy ptáků, která v Severočeském muzeu byla dlouhá desetiletí a pamatuje si ji snad každý odrostlejší obyvatel Liberce.

Jasně, právě na ni jsme navázali a v nové expozici ji jednoduše nešlo nevzpomenout. Téma jsme ale pojali trochu jinak – dnes je to trojroz-

Původní přírodovědná expozice (zadní část) na snímku z roku 2012

měrný reliéf stromu s vyřezávanými, uměleckými modely ptáků. K celku patří ovládací panel, kde si návštěvník zvolí daného opeřence, zmáčkne tlačítko a ozve se jeho zpěv u modelu, který se zároveň světelně zvýrazní. Téma ornitologie doplňuje další aktivizační prvek – obří model skořápky, do které si mohou děti vlézt a vyzkoušet si pocít ptáčete, které se právě klube. Hned vedle máme ještě vitrínu s ptačími vejci a hnízdy – tentokrát v reálné velikosti a právě těch druhů, které jsou vyobrazeny na stromě. Vystavená vajíčka jsou

ale také modely, protože ta skutečná by v expozici vybledla.

K tomu mě napadá – v minulosti bylo zvykem dělat pro veřejnost i venkovní akce typu „Vítání ptačího zpěvu“. Můžeme se na ně opět těšit?

Všechno samozřejmě záleží na vývoji současné epidemie, pokud nám to ale všeobecné podmínky dovolí, s podobnými akcemi určitě znovu počítáme.

Na závěr si ještě prohlédneme tzv. netopýří budku, do které mohou děti

prolézt spodním otvorem a uvnitř se ocitnout ve společnosti fosforeskujících netopýřů a hlasů nočních zvířat. Tím jsme na konci expozice?

Prozatím ano, ale postupně připravujeme nové prvky, například další dioramata. Jejich tvorba je ale tak časově náročná, že k úplnému dokončení potřebujeme velmi dlouhou dobu – s tím jsme koneckonců počítali už od začátku. Výhodou ale je, že se naše přírodovědná expozice bude dále vyvíjet a že malí i velcí hosté u nás při každé další návštěvě uvidí něco nového. ■

Muzeum hrou aneb vzdělávání v expozicích

Ivy Krupauerové a Jany Hajné se ptal Lubor Lacina, fotografie: Anna Baldová, archiv SM

Vzdělávací programy patří k modernímu muzeu stejně jako expozice a sbírky. Školní skupiny jsou u nás možná vůbec nejčastějšími hosty, a tak jsme se i při tvorbě nových expozic soustředili na to, aby je mohli využívat právě školáci a kantoři. Mysleli jsme samozřejmě i na individuální návštěvníky, kteří se chtějí v muzeu nejen dívat do vitrín, ale také si trochu hrát, soutěžit nebo něco vyzkoušet vlastníma rukama. O vzdělávacích programech, herních prvcích i venkovních aktivitách nám teď proto povyprávějí muzejní pedagožky Iva Krupauerová a Jana Hajná.

Programy pro školy mají u nás v muzeu tradici, na kterou teď po rekonstrukci navazujete. Co bude pro učitele, žáky a studenty spolu s otevřením muzea připraveno?

V tomto pololetí máme pro školy připravené programy k sezónním výstavám. Program „Liberec kontra Reichenberg“ je zaměřený na regionální historii ve velkém výstavním sále, „Písmohraní“ je pak hravým objevováním grafik Rostislava Vaňka z malého sálu. Dále jsme vylepšily dva stálé programy – „Hrací stroje“ v expozici hudebních automatů a „Jak se staví muzeum“. Tematický velkonoční program „Hody, hody do Pro-

vody“ se bohužel na jaře kvůli covidu nerealizoval, ale zbylé programy jsou pro školy k dispozici až do konce roku. V naší nabídce pokrýváme širokou věkovou škálu od dětí z mateřských a základních škol až po studenty středních škol a gymnázií. Programy běžně upravujeme na míru návštěvníkům se specifickými potřebami,

jsme otevření i tvorbě programů na přání. Všichni jsou u nás vítáni.

Anotace všech programů jsou k dispozici na novém webu muzea v sekci „Vzdělávací programy“ (<http://www.muzeumlb.cz/vzdelavaci-programy>), kde si je lze také přímo zarezervovat přes objednávkový formulář.

Máte připraveny programy i pro individuální návštěvníky, třeba pro rodiče s dětmi?

Rodiče s dětmi mohou počítat s tím, že opět najdou v muzeu volně přístupné vyrábění, hříčky či kvízy – a to v úplně novém muzejním ateliéru. Plánujeme nadále pokračovat v tradičních velkonočních

V místnosti nového muzejního ateliéru (nahore) byla původně historická expozice (2013), která byla v roce 2015 zrušena...

a vánočních dílničkách, letních piknicích a dalších oblíbených akcích pro veřejnost.

Nové stálé expozice jsou stavěny tak, že i jejich samotná prohlídka nabízí nespočet možností, prozkoumat je takřikajíc „na vlastní pěst“. Nejmenší návštěvníky pak našim muzeem provází pohádková postavička – muzejní hlídač, kocour Pacourek. Pro toho, kdo by si zážitky z muzea chtěl odnést i domů, máme připravený „Pacourkův zápisník“, o kterém více hovoříme v dalším článku. A naopak jediné u nás v muzejním ateliéru si můžete složit unikátní stavebnici – model budovy Severočeského muzea!

V expozicích na řadě míst narazíme na upozornění, že si lze něco aktivně vyzkoušet. Tak navnadíte návštěvníky :-)

Všechny expozice přímo vybízejí některé věci si přímo osahat nebo zkusit. V expozici přírody děti zjistí, jaké pelíšky mají různá zvířata, poznají jejich stopy, hlasy ptáků nebo stromy v lese. V expozici umění mohou děti zkoumat, jak se věci dříve vyráběly i jak vznikají dnes. Prohlédnou si staré knihy, v jeskyni vypátrají nezvyklé abecedy, porovnají psaní na historickém psacím stroji s dnešním tabletem. Vyzkoušejí si různé techniky a osahají nejrůznější materiály. Sestaví dřevěnou stoličku, poskládají misku ze střepů, samy si vylišují minci. Čeká je také několik zapeklitých skládaček. A na konci mohou přidat vlákno do velké cestovatelské pavučiny. Třetí v řadě expozic – již několik let fungující „Hudební automaty“ – pak zůstává stejně interaktivní jako před rekonstrukcí: točením klikou nebo šlapáním na pedály mohou malí i velcí návštěvníci rozezvučet hrací strojky, pianoly nebo orchestriony.

Pracujete s výukovými programy i online?

Zásadní je pro nás zprostředkovat návštěvníkům kontakt s konkrétními předměty, aby mohli sami přemýšlet, jak dané věci vypovídají o minulosti, o přírodě, o řemeslné dovednosti. Na našich webových stránkách jsou dostupné například doprovodné materiály k výstavám a expozicím, které si mohou návštěvníci doma prostudovat a vyrazit za dobrodružstvím do muzea již připraveni. I v době covidové jsme se ale snažili návštěvníky propojit

s muzeem alespoň „distančně“. Seriál virtuálních komentovaných prohlídek výstavy Liberec kontra Reichenberg jsme doplnili úkoly na ven pro veřejnost a metodickými materiály pro školy s názvem „Město jako učebnice“.

Dětským návštěvníkům je také věnována facebooková skupina Muzeum hrou.

Budete opět k programům využívat i prostor okolo muzea?

Severočeské muzeum může těžit z toho, že jej ze všech stran obklopu-

je nádherný park, který má potenciál nejen jako bezpečný prostor, ale také jako autentické prostředí pro vzdělávání. Muzeum jej řadí mezi své expozice – množství nejrůznějších dřevin včetně proslavených libereckých rododendronů je opravdu unikát. Park je také hlavní kulisou venkovní varianty programu „Jak se staví muzeum“. V době, kdy situace neumožňovala návštěvu muzea uvnitř, jsme park využívali pro bezkontaktní aktivity pro menší děti – od zimy do května se tam vystřídalo 5 témat (Vánoce, Velikonoce, detaily na fasádě, hříčky s Pacourkem či ukázka z nových interiérů), které jsou nadále dostupné online na stránce Muzeum dětem (<http://www.muzeumlb.cz/detem>). Rádi bychom také zachovali tradici venkovních letních pikniků, pro které je park skvělým zázemím.

Nebojíme se ale vydat i dál od muzea. Program „Liberec kontra Reichenberg“ začíná na výstavě ve velkém sále, poté se ale vydává srovnávat staré s novým přímo do centra Liberce. Opačným směrem vyráží od muzea geostezka Technické univerzity v Liberci „Příběh liberecké žuly“ – vede přes vilovou čtvrť v Lidových sadech až k Harcovské přehradě. No a vycházky za přírodou opouští Liberec úplně – v rámci grantu Eurorregionu Nisa „Podpora dalšího vzdělávání učitelů přírodopisu“ připravujeme tři terénní expedice: na horu Luž, k Hradčanským rybníkům a na Ještěd. ■

... aby ji na čas nahradil provizorní prostor pro pořádání lektorských programů, který v muzeu do té doby chyběl (2017)

Kocour Pacourek, náš muzejní hlídač

Ivy Krupauerové a Jany Hajné se ptal Lubor Lacina, ilustrace: Kamila Francová

Děti, možná to ještě nevíte, ale v našem muzeu bydlí pohádkový kocour! Jmenuje se Pacourek a pracuje u nás jako hlídač. V noci chodí po muzeu, povídá si s exponáty, má svoje tajné cestičky a dává pozor, aby se v muzeu všem dobře dařilo a aby se u nás každému líbilo. Pacourek je ale trošku tajnůstkář a moc lidí ho zatím nevidělo. Zeptali jsme se na něj tedy našich muzejních pedagožek, které se s kocourem znají, a zjistili jsme

báječnou věc... když se k nám do muzea přijdete podívat, můžete se vydat po Pacourkových stopách!

Kdo je to vlastně Pacourek? A jak se u nás v muzeu objevil?

Kocour Pacourek je náš pohádkový muzejní hlídač. Poznali jsme ho, když pracoval jako policista a do muzea přišel vyšetřovat, kdo nám okousal muzejní dort. Viníky odhalil levou zadní packou, jenže mu nešlo pod

fousky, že by měli být potrestáni. Oni za to totiž tak úplně nemohli... A tak Pacourek pověsil policejní uniformu na hřebík, a když jsme mu nabídli místo v muzeu, hned po takové nabídce skočil. Pacourek je totiž dobrák od kosti a policista musí být přísný.

Pacourek v muzeu bydlí nebo pracuje? A co tam vlastně celé dny dělá?

Pacourek v muzeu pracuje jako noční hlídač. Při tom množství draho-

cenností, které u nás máme, to vůbec není lehká práce. Zvláště když všechny exponáty umí mluvit! Pacourek si s nimi nejen rád povídá, ale také jim pomáhá, když mají nějaké starosti. Pracuje hlavně v noci, tu a tam je ale potřeba pomoci i přes den a to je pak Pacourek na roztrhání. Zažil v muzeu už spoustu příhod – kdyby vás zajímaly, najdete je sepsané na našich internetových stránkách! Zároveň je najdete ztvárněné v našem muzejním ateliéru.

V minulých letech proběhlo hned několik výtvarných soutěží zobrazujících Pacourka – a ta nejlepší díla jsou zde vystavená nastálo. Pacourek má ale i svoji dvorní vizážistku, Kamilu Francovou, která se stará, aby mu to na veřejnosti vždycky slušelo.

Když jsem se procházel po novém muzeu, zahlédl jsem na různých místech kočičí tlapky. To jsou Pacourkovy?

No jasně! Pacourek zná muzeum jako své boty. Už tu prošmejdil každý kout, a tak ví nejlíp, kde je co zajímavého. Občas se dokonce převlékne do slavnostního obleku a hraje si na průvodce! Ale mnohem raději pobíhá po muzeu v pracovních kalhotách a dělá rošťárny s kamarády – muzejními exponáty. U každé jeho tlapky v muzeu najdete něco zajímavého k prozkoumání nebo vyzkoušení.

Pacourkova dobrodružství v muzeu by určitě chtěl zažít každý kluk i holka. Dalo by se k němu někdy přidat?

Samozřejmě, vydejte se po jeho stopách! Když budete pozorní, tře-

ba krom tlapíček objevíte i jeho svítící baterku. Na vyřešení úkolů s baterkou už je potřeba speciální výbava z Pacourkovy tašky, kterou si můžete pořídit na recepci muzea. Úplně nejdůležitější z toho je ale muzejní zápisník plný obrázků a tipů, co dalšího u nás jde všechno podniknout...

Ještě více se s Pacourkem poznáte na muzejním příměstském táboře „Dobrodružství s kocourem Pacourkem“. Od 2. do 6. 8. 2021 si mohou děti užít týden plný aktivit v tajemných kulisách Severočeského muzea a v jeho okolí. Čeká je hromada vypečených kočičáren, hry, zkoumání, vyrábění a spousta dalších dobrodružství. Více informací o táboře se dočtete na webu muzea.

Pacourek se také chystá na říjnový vzdělávací veletrh EDUCA MYJOB Liberec. Pro nově připravovanou část festivalu EDUCA KIDS, věnovanou mladším školákům, si už Pacourek chystá záluďné otázky do muzejního kvízu o zajímavé ceny. Krom toho jej budete moci zahlédnout při vzdělávacích workshopech přímo v muzeu. ■

Pacourkův inventář muzejních tvorů pro děti

V libereckém muzeu bydlí statisíce předmětů – krásných, starobylých, roztodivných, ale i čerstvě zrozených nebo zdánlivě ošklivých. Aby se muzejníci v té ohromné spoustě věcí vyznali, mají je všechny vyfotografované, zvážené, změřené a popsané, ve které skříni, šuplíku nebo vitrině je mají uschované. Podobně jako mají lidé cestovní pasy nebo občanské průkazy, mají i muzejní předměty své evidenční karty, aby mohly tře-

ba cestovat nebo doložit svůj původ, když je třeba.

Jak známo, jediným zaměstnancem muzea, který rozumí řeči muzejních obyvatel, je noční hlídač Pacourek. Vždy o půlnoci si může chvíli popovídat s některým z exponátů o tom, co ho zrovna trápí, po čem touží nebo co by rád.

Na stránkách muzejního časopisu čtenáře postupně seznámíme s Pacourkovým muzejním inventá-

Dámské textilní boty, Čechy, 3. čtvrtina 19. století, hedvábí, kůže (inv. č. T5475) se staly předlohou pro první z Pacourkových „muzejních tvorů“

řem, což je zvláštní kniha, do které si muzejníci od počátku muzea kreslí a zapisují důležité informace o jednotlivých sbírkových předmětech.

SESTRY KRAMFLEKOVY ANEB NEBUŽ LEVÁ!

Opentlené hedvábné sestry Erma a Irma jsou od sklonku 19. století až dosud stále jen spolu, nikdy se neprovdaly. Celý život pečlivě dbaly o svůj bezvadný vzhled, takže se na nich stáří příliš nepodepsalo a na důchod mohly v klidu a důstojně spočinout v muzejní vitrině. Vyhlášené krasavice přitom měly od mládí plno nápadníků, že by jimi zaplnily celý botník. Někdo občas prohlásí, že nemá ani floka, což tyhle

boty rozhodně říci nemohou. Mají spousty floků – malých dřevěných ševcovských hřebíčků, které je drží pohromadě. Občas se mezi sebou boty poškorpi, někdo by dokonce řekl, že se nemají rády, ale to je omyl – co se škádlívá, rádo se mívá, to platí i o botách. Pravá vyčítá levé, že je úplně, ale úplně na všechno levá. Levá zato pravou zpravidla napraví jemným kopnutím. Asi proto má více ošoupanou špičku než její pravá sestra. Sestry Kramflekovy odpočívají v části instalovaného depozitáře, zvaném SEJF, který je věnován muzejní sbírce textilu. Pacourek má pro tyhle boty slabost, protože si jako kotě rád hrával s podobnými mašlemi, jaké mají na sobě tyto dámy. ■

Procházka dějinami umění

Adély Pomothy se ptal Lubor Lacina, fotografie: Ivan Rous, archiv SM

Uměleckohistorické sbírky patří bez pochyby mezi naše nejdůležitější. Vždyť díky nim vlastně muzeum vzniklo – zpočátku coby vzorkovnice předmětů sloužících průmyslovým návrhářům jako inspirační zdroj.

Sbírky se ale závatnou rychlostí rozrůstaly, obohacovaly je nejvýznamnější osobnosti regionu a brzy jich bylo tolik, že muzeum „muselo“ dostat vlastní budovu – tu, ve které dodnes sídlí. Ve třetím tisíciletí jsou pak naše uměleckohistorické sbírky jedněmi z největších ve střední Evropě a vybrat z nich vhodné exponáty pro nové expozice určitě nebyl jednoduchý úkol. Navíc jsou nově zasazeny do moderních a skutečně odvážně pojatých výstavních prostor – více si už ale řekneme s Adélou Pomothy, vedoucí uměleckohistorického oddělení Severočeského muzea.

Po více než třiceti letech obměnilo uměleckohistorické oddělení svou stálou expozici. Jak je ta současná koncipována?

Už její název „Krása + užitek“ napovídá, že předměty vystavené v naší nové expozici lze vnímat jako elegantní umění a zároveň obdivovat jejich účelnost a praktičnost. Umělecké řemeslo je velmi starý obor a v našich sbírkách máme zastoupené všechny jeho vývojové etapy, od starověku až po současnost. No a celou tuto časovou škálu nalezneme v nové expozici.

Vydejme se tedy na procházku expozicí, která začíná v prvním patře na takzvané podestě. Kolem nás jsou ve vitrínách nashromážděny starověké artefakty z Orientu nebo Středomoří.

Nejstarší exponáty v těchto vitrínách mají více než tři tisíce let, většina ale pochází zhruba z přelomu letopočtu. Vystavené kusy patří zá-

roveň k vůbec prvním předmětům získaným pro naše muzeum. Tady na podestě pak slouží jako úvod do stálé expozice a symbolicky zvou návštěvníky k prohlídce dalších místností. A možná i k tomu, aby začali sami tvořit a objevovat.

Když zabočíme od schodů doprava, ocitneme se v oddělení středo-

věku. Dřívější expozice ale právě tady končila.

Ano, dříve tudy návštěvník expozici opouštěl a vystavovalo se zde umění 20. století. Dnes tu naopak začínáme středověkem a renesancí. Místnost je navíc diametrálně odlišně vybavena – získala ultramoderní vestavbu, která má dvě patra, výrazně zvětšuje výstavní plochu a ve svých útroběch dokonce nabízí prostor pro nejvýznamnější artefakty, které potřebují speciální klima a světlo.

To zní hodně zajímavě. Můžeš být konkrétnější?

Vitríny mají vlastní mikroklima a speciální osvětlení, což je podmínka k tomu, abychom některé předměty – nejstarší textilie, papírové listiny nebo vzácné knihy – vůbec mohli vystavit. Na denním světle a v běžném vzduchu by totiž velmi rychle podlehly zkáze.

Vestavba návštěvníkům také umožňuje vyjít po schodech téměř ke stropu výstavního sálu – s trochou fantazie to můžeme přirovnat třeba k výstupu na rozhlednu. Shora se pak otevírá unikátní pohled na gobelíny zavěšené na protilehlé zdi.

A to jsme přesně chtěli – patrová vestavba umožňuje pohled na gobelíny z úhlů, ke kterým se návštěvník v jiných muzeích nemá vůbec šanci dostat. Zároveň se nám – jak už bylo řečeno – v horním prostoru objevila bonusová výstavní plocha. Tady nahore na „rozhledně“ by pozornosti ná-

vštevňníků neměla uniknout například kolekce francouzských a italských sametových brokátů z 15. a 16. století. Těžší hedvábné tkaniny se uplatňovaly v reprezentativních interiérech jako tapety, potahy či čalounění a jsou dokladem rozmanitosti a půvabu renesanční ornamentiky.

Nové expozice jste plánovali rovnou s architektem? Napadá mě to právě u téhle netypické vestavby, která působí, jako by byla vymyšlena takřikajíc „na míru“ vystaveným předmětům.

Je to přesně tak. Architekt expozice Michal Hlaváček měl od začátku seznam předmětů, které jsme chtěli do expozice dát. A v našich požadavcích bylo i zvětšení výstavní plochy, takže vestavba „ušitá na míru“ byla vlastně logickým výsledkem. Podobným způsobem se zrodily i nové speciální zásuvky, ve kterých vystavujeme opět choulostivější artefakty – šuplíky jsou vybaveny osvětlením, které se ale aktivuje až při vysunutí, takže po většinu času předměty chrání tma. Světlo v zásuvkách nám umožňuje také kvalitní nasvícení předmětů menších rozměrů, což by někde ve velkých skříních úplně nešlo.

Výraznou změnou oproti dřívějšíku jsou interaktivní prvky rozmístěné

Pohled na vitríny v původní umělekohistorické expozici na ochozu velkého výstavního sálu v roce 2012

průběžně po celé expozici. Mohla bys nám je trochu popsat?

S interaktivními prvky jsme počítali od samého začátku. V nové expozici najdou návštěvníci v každé místnosti oddělení, kde jsou popsány základy některého uměleckého řemesla. Samozřejmě jsme cílili především na děti, aby se při delší pro-

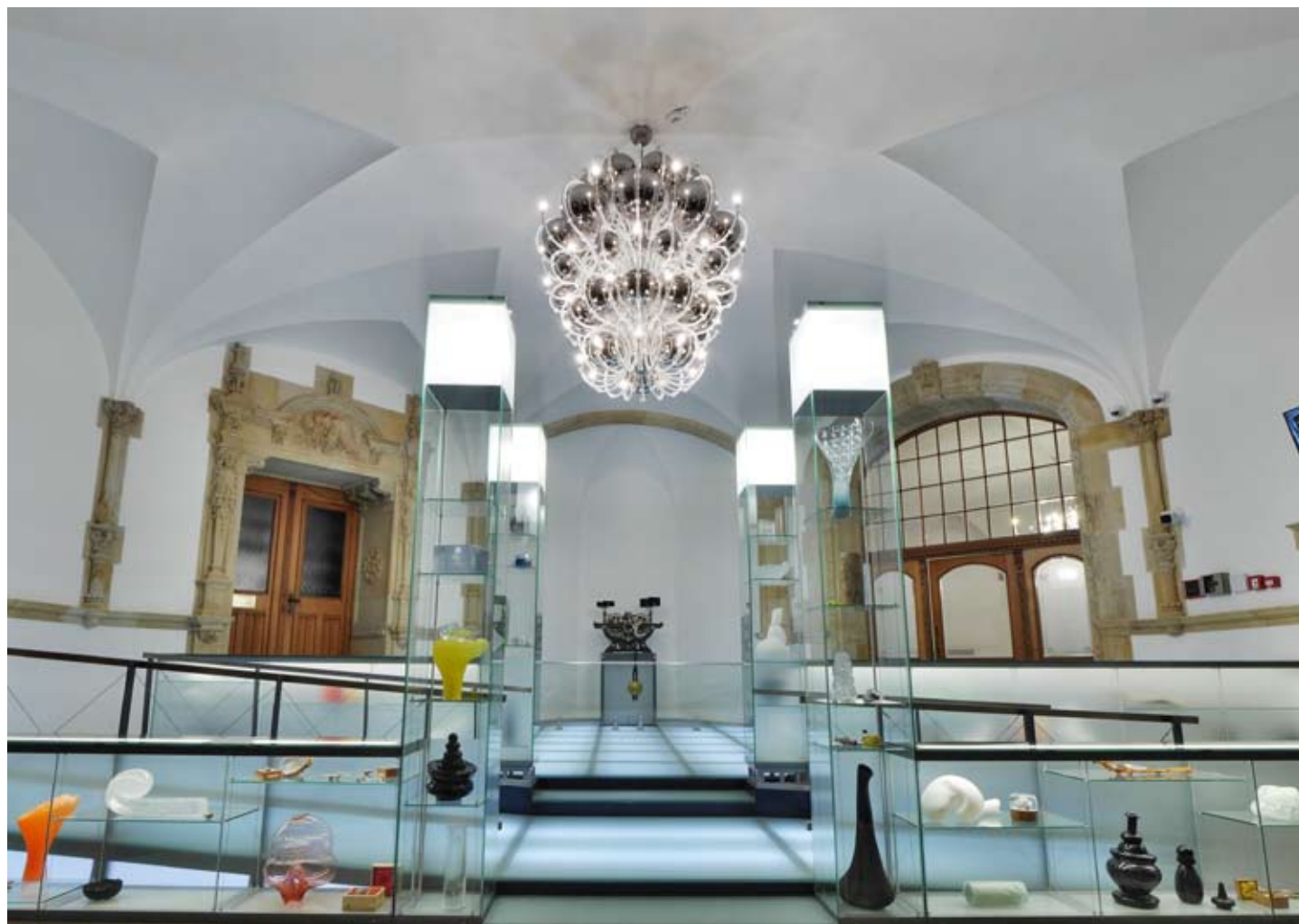
hlídce nenudily, edukace ale bude určitě zajímavá i pro dospělé.

Chtěli jsme také umožnit návštěvníkům, aby měli naše sbírky více takřikajíc „na dosah“. Originální předměty jim do rukou zapůjčit nemůžeme, protože by se zničily, nechali jsme ale vyrobit jejich napodobeniny – lidé si tak mohou sym-

bolicky otáčet slavným mayským kodexem nebo prolisovat napodobeninu pergamenu, na kterou se promítají skeny ze starých knih. Pro nejmladší ročníky bude určitě zajímavé vyzkoušet si psací stroj, který je v roce 2021 vlastně už také historickým artefaktem, a porovnat jej

Pokračování na straně 18

Pokračování ze strany 17

s dalšími psacími potřebami, od těch nejprimitivnějších až po současně elektronické pero.

Další interaktivní okénko se pak zabývá knižní vazbou...

I tady jsme chtěli nastínit vývoj určitého druhu řemesla. Lidé tu najdou různé typy knižní vazby, mohou si na ně sáhnout vlastní rukou nebo studo-

vat podrobnosti na dotykové obrazovce. Mimochodem, obrazovky máme v expozici na několika místech a zajišťují pro ně zajímavý obsah – ve spolupráci s uměleckoprůmyslovými školami jsme připravili videa o zpracování materiálů, děti si mohou zahrát tematické pexeso a podobně.

Třetí místností ve vaší expozici je elegantní a prostorný oktagon, kte-

rý jste věnovali církevnímu umění.

Tato část má název „Církevní baroko“ a je pojatá trochu ve stylu kostelního prostoru – prostředek místnosti zdobí samostatně vystavená monstrance, při stěnách pak jsou kovové artefakty nebo soubor dřevěných plastik, jejichž sestava má evokovat oltář. Za zmínku určitě stojí i výběr církevních textilií, kterých má naše muzeum celou sbírku. A ne-

smíme samozřejmě zapomenout na zdejší edukativní prvek – dřevěnou geometrickou skládanku, která návštěvníkům přibližuje církevní liturgický rok a barvy, které jsou v křesťanské symbolice velmi důležité.

Ted' máme před sebou další, již čtvrtou místnost, do které se dá vstoupit i přímo od schodiště. Také ona je věnována baroku.

Tentokrát ale baroku světskému. Vystavujeme dobové předměty denního užívání – různé sestavy nábytku, stolní potřeby nebo hodiny. Instalace je pojata jako rozsáhlá mozaika, která má představit rozsah tehdejší umělecké práce i to, kolik krásných artefaktů opatrujeme v depozitářích. Rozložení předmětů je v této části expozice víceméně tradiční – jdeme po materiálech, takže máme odděleně vystavené sklo, porcelán nebo dřevo.

V místnosti je instalována i takzvaná haptická expozice – návštěvníci si mohou otevírat zásuvky a v nich si prohlížet nebo dokonce osahat různě zpracované sklo. Hned za dveřmi v další místnosti si pak lidé můžou

aktivně nastudovat práci se dřevem, hrnčířství nebo keramické umění.

A to už hovoříme o expozici na takzvaném ochozu, kde v sousedství výhledu do velkého výstavního sálu najdeme artefakty ve stylu klasicismu, empíru a biedermaieru. Následuje místnost představující tzv. belle époque, v jejímž středu narazíme na opravdovou raritu – skleněnou pyramidu, do které je zasazen cestovní hygienický soubor slavného maršála Václava Radeckého z Radče. Obojí určitě stojí za obsáhlejší komentář...

Pyramidy v muzeu najdeme na třech místech – dvě u nás v patře, třetí pak dole v tzv. kryptě u velkého sálu.

Jsou to graficky silné prvky a pocházejí z ideje architekta Hlaváčka, který chtěl využít průhledy mezi místnostmi v muzeu. Pyramidy vlastně fungují jako exkluzivní vitríny pro výjimečné exponáty, jako je právě náš cestovní servis maršála Radeckého – při pobytu na válečném poli mu nahrazoval koupelnu i toaletu. Nádobí a hygienické pomůcky jsou vyrobeny z želvoviny, bronz, zdobí je drahé kameny – zkrátka mimořádná záležitost!

Ze stálé expozice nám zbývají poslední dvě místnosti. To už jsme na přelomu 19. a 20. století a vychutnávejte si nádhernou secesi, odvážný kubismus nebo elegantní meziváleč-

né umění. Část expozice ale nalezneme také na zcela nečekaném místě – ve vstupním vestibulu.

Prostor pro expozici jsme dostali poměrně rozsáhlý, i tak ale má svoje limity a sem nahoru se už nevešlo současné umění. Nabídla se však možnost vystavit jej ve vstupním foyer. Když k tomu všemu přičteme ještě výběr plakátů v mezipatře směrem do suterénu muzea a výběr designu a textilu v přístupném instalovaném depozitáři, podařilo se nám z našich obrovských sbírek sestavit skutečně reprezentativní výběr a už se moc těšíme na naše první návštěvníky a jejich dojmy. Pevně věříme, že se jim naše nová expozice bude líbit! ■

Kousky Liberce

Jany Stěhulkové a Ivana Rouse se ptal Lubor Lacina, fotografie: Ivan Rous, archiv SM

Historická expozice Liberci dlouhá léta chyběla. Severočeské muzeum stálou výstavu regionálních dějin samozřejmě mělo, byla ale zaměřena obecněji na severní Čechy a vyloženě liberecká témata byla prezentována spíše prostřednictvím krátkodobých expozic. Na konci roku 2020 teď muzeum splatilo domovskému městu pomyslný dluh a otevírá stálou výstavu zaměřenou výhradně na dějiny Liberce. Důležitá fakta nám shrnuli vedoucí historického oddělení Jana Stěhulková a vedoucí vý-

stavního a prezentačního oddělení Ivan Rous.

**Muzeum takového rozsahu, jako je liberecké, musí vždy pečlivě vybírat, co ze svých rozsáhlých sbírek vystavit. Bylo od počátku jasné, jak bude-
te v tomto ohledu postupovat?**

Otevřít muzeum bez historické expozice věnované Liberci nám přišlo nemyslitelné. Proto jsme se sešli v užším pracovním kruhu a rozhodli se postavit naši expozici na výrazných předmětech – na těch nej-

lepších z mnoha tisíc, které máme v depozitářích. Stálou výstavu jsme nazvali „Liberecké fragmenty“, což má hned v názvu deklarovat náš zájem. Do finálního seznamu jsme vybrali – a poté také umístili do vitrín – tři stovky předmětů a jde skutečně o to nejcennější, co se z dlouhé historie města zachovalo.

Každá muzejní expozice má svou základní myšlenku a způsob, jak vystavené artefakty prezentovat. Jaká je tedy struktura „Fragmentů“?

Naši expozici jsme rozdělili do čtyř zásadních kapitol, do kterých se mělo vejít pokud možno všechno důležité z dějin města. Každá má svoje postupně se rozvíjející téma a také jasně danou časovou osu. V tematické kapitole „Zrod Liberce“ například sledujeme dějiny města od počátku do doby před průmyslovou revolucí. Prvním exponátem ve vitríně je tam úplně nejstarší historický artefakt z Liberecké kotliny – kamenná sekýra stará více než pět tisíc let. Pokračujeme

Pokračování na straně 20

Původní expozice historie se nacházela ve stejných prostorech jako expozice nová (snímek z r. 2013)

Pokračování ze strany 19

přes hrady a zámky, kterých máme mimochodem na katastru města celou řadu – Haléřovu tvrz, Hamrštejn, Jezdec nebo zámek v centru. Kapitola „Zrod Liberce“ je dále tvořena specifickými tématy, jako jsou „Smrt a válka“, které připomínají strasti obyvatel města v minulých staletích, nebo „Barevný Liberec“, který na dochovaných artefaktech dokládá, že i v dávných časech zářily ulice pes-

trými barvami a domy zdobila kvalitní umělecká díla. Oddíl „Zrod Liberce“ pak končí v 18. století, v době, ze které máme zachovány doklady bohaté řemeslnické činnosti.

V tu chvíli se ocitáme na začátku druhé výstavní sekce, kterou jsme nazvali „Od městečka k metropoli severu“. Tady se věnujeme právě klíčovému přerodu Liberce na průmyslovou metropoli a jedno z nejvýznamnějších měst v Čechách – sledujeme

vznik barvírenských dílen, postupný rozvoj spolků, úřadů, průmyslu i volnočasové činnosti – typicky turistiky v horách kolem města. Téma pak zakončujeme reprezentační Českoněmeckou výstavou z roku 1906, kde už Liberec platil za faktickou metropoli německy hovořícího pohraničí Čech.

Z jiného úhlu město sledujeme v oblasti boje za vlastní sebevědomí a postupného pádu do problematických osidel nacionalismu – at

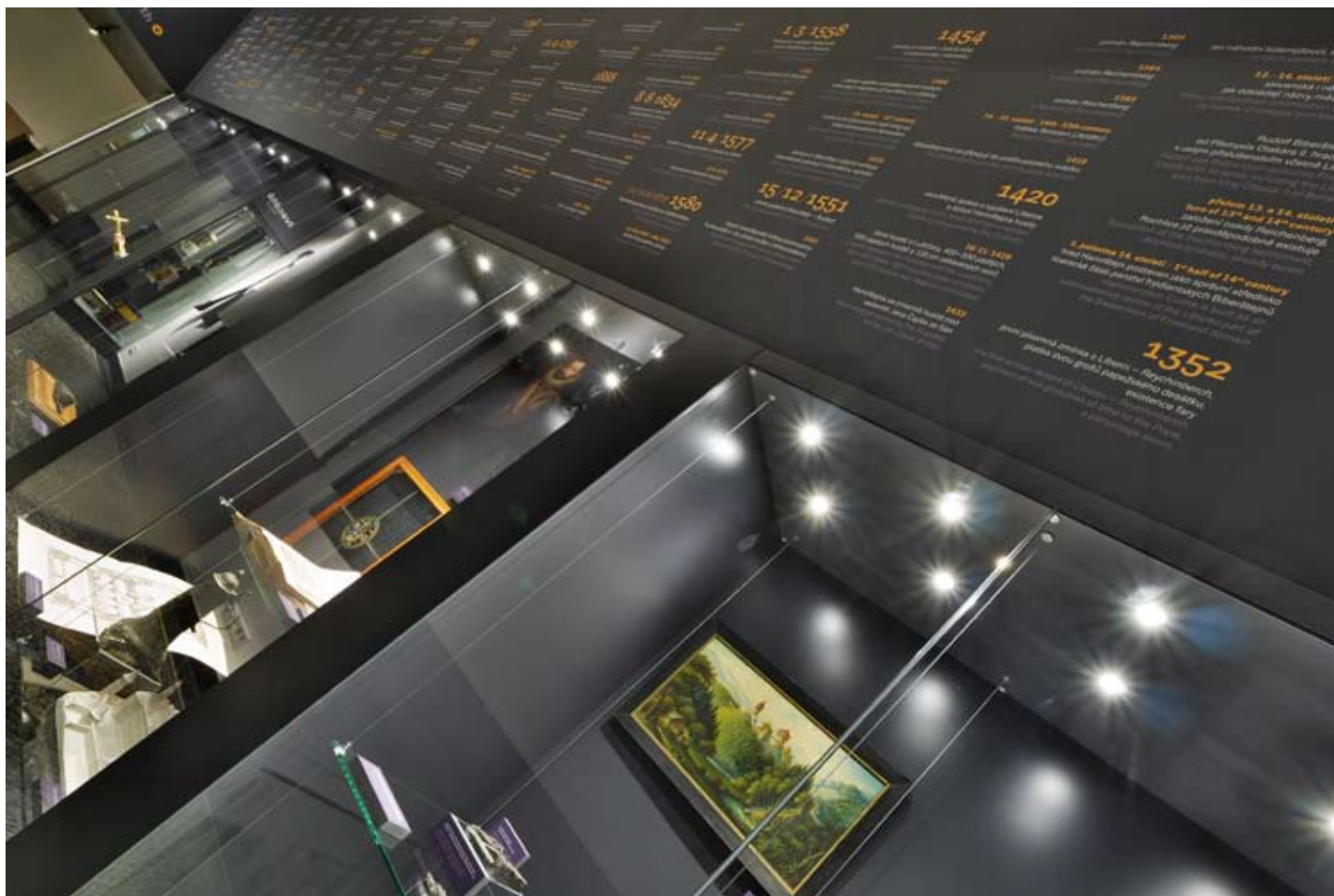
již v roce 1918, kdy v Liberci došlo k pokusu o vznik provincie Deutschböhmen, nebo o dvacet let později, kdy se stal hlavním městem Říšské župy Sudety. A tím se dostáváme do třetí tematické kapitoly „Divoký sever“, kde pomocí zcela unikátních předmětů připomínáme nejkřivější okamžiky Liberce v průběhu 20. století. Oddělení zahrnuje první světovou válku, odstoupení pohraničí a okupaci, padesátá léta a končí událostmi ze srpna 1968, které jsou pro naše město rovněž příznačné.

Tři předchozí kapitoly pak doplňuje prozaicky nazvaná sekce „20. století“, kde se naopak snažíme na spoustě drobných předmětů ukázat, jak hybným a důležitým městem Liberec v naší době byl – připomínáme si Liberecké výstavní trhy, podniky Textilana, Elitex nebo Liaz i doklady běžného života před rokem 1989.

Problémem muzejních expozic – a historických zvláště – někdy bývá velké množství psaného textu, ve kterém se návštěvník lidově řečeno „utopí“. Jak jste k tomuto přistoupili?

Vyřešili jsme to velice jednoduše. Rozdělení expozice do čtyř kapitol, o kterých jsme hovořili, je svým způsobem určeno hloubavějším návštěvníkům, kteří si chtějí studovat dějiny Liberce podrobněji. Naopak člověk, který si zamýšlí expozici prohlédnout ve zrychlené formě, má několik možností. Může si například vy-

brat jen některou z oněch čtyř kapitol – pokud jej třeba zajímá dnes oblíbená „retro“ tematika, jsou pro něj určeny předměty v sekci „20. století“; pokud se zabývá druhou světovou válkou, podívá se cíleně do oddělení „Divoký sever“. Druhou možností, jak projít expozicí zrychlenou formou, je orientovat se pouze na předměty – v kapitolách jsou řazeny chronologicky a z jejich sestavy logicky vyplývá, že například kamen-

ná sekýrka je to nejstarší, co máme, zatímco průmyslové výrobky patří do současnosti.

Expozice „Liberecké fragmenty“ možná zaujme i člověka, který k historii nemá vůbec žádný vztah. Vystavujete totiž zřejmě nejraritnější objekt v muzeu vůbec – stín! Jak vás to napadlo?

To nás nenapadlo, nýbrž vyplynulo ze situace. Jde o stín soukenic-

kých vah, které kdysi visely na staré liberecké radnici a byly jakousi obchodní dominantou města. Když jsme teď váhy zavěsili v expozici ke stropu, objevil se jejich stín na sousední zdi a byl tak výrazný, že jsme s ním začali cíleně pracovat. Takže vlastně šťastná náhoda, které jsme následně šli trochu naproti.

Když se člověk prochází dějinami, bývá to často svým způsobem seznam hrůz a krizí. Čím dále v historii jsme, tím víc je bereme jako dávno zapomenuté věci, které se nás netýkají. Událostmi z posledního století ale žijeme dodnes a v diskusích stále vyvolávají silné reakce. Liberec navíc po celé 20. století procházel jednou krizí za druhou – jak jste si s těmito někdy problematickými tématy v expozici poradili?

To se týká oddělení „Divoký sever“, kde jsme s předměty pracovali pomocí výrazných protikladů a někdy možná i s jistou kontroverzí, jde nám ale především o to, vzbudit úvahy a vnitřní otázky k daným tématům. Vystavujeme například luxusní intarzanou truhlu oslavující Sudetoněmeckou stranu a hned proti ní poválečnou odsunovou truhlu Gustava Ginzela – předměty spolu jakoby bojují a motivují návštěvníka přemýšlet o nich v souvislostech. Podobně máme nainstalovanou pamětní knihu se soupisem zimní válečné pomoci, která byla věnována Adolfu Hitlerovi k narozeninám a po skončení války

byla nalezena v troskách říšského kancléřství v Berlíně, no a hned za ní obraz znázorňující osvobození Liberce v květnu 1945. Ty dva předměty spolu také v jistém smyslu bojují, ale přitom oba dokládají události jedné doby. Hned vedle pak máme pamětní knihu k úmrtí Klementa Gottwalda a za ní velmi temný obraz znázorňující příslušnou tryznu v Liberci – obraz mimochodem obdržela jedna mladá liberecká dívka jako dárek k Vánocům, což o dané době také hodně vypovídá. Končíme pak rokem 1968 – ve vitríně jsou prostřelené kalhoty pana Šídy, kterého 21. srpna v Liberci zasáhlo sedm kulek ze sovětských samopalů a bylo velké štěstí, že vůbec přežil. To je určitě jeden z našich nejsilnějších exponátů v „Libereckých fragmentech“.

Poslední otázka se váže ke grafickému zpracování expozice – to je velmi specifické a rozhodně nepůsobí dojmem, že bylo vyrobeno „jen aby tam něco bylo“...

Na rozdíl od jiných muzeí jsme se snažili o výrazné, až expresivní grafické znázornění jednotlivých kapitol a přechodů mezi nimi. Vytvořil je pro nás výborný liberecký grafik Pavel Akerman, tisk grafiky a zpracování v prostoru realizovalo studio Tři zebry. A rozhodně se nejednalo o jednoduchou záležitost – příkladem budiž časová osa dějin Liberce, která expozici doplňuje – složitý grafický prvek dlouhý devět metrů! ■

Autoři expozice Liberecké fragmenty Jana Stěhulková a Ivan Rous

Jak to bylo a jak to je aneb muzejní proměny očima Jiřího Křížka

Jiří Křížek, fotografie: Ivan Rous, Olga Křížková

„Život je jako jízda na kole. Abyste udrželi balanc, musíte se neustále pohybovat dopředu.“

Albert Einstein

Když se v roce 1988 po šestileté rekonstrukci otevírala hlavní budova Severočeského muzea v Liberci, byla to událost, na kterou ještě dnes řada zaměstnanců muzea s radostí vzpomíná. S citem pro historickou architekturu se odstranily metráky odporných vestaveb a textilií a veřejnost užasla, jaké skvosty se to nachází na tehdejší Leninově třídě, protože třeba termín secese už pomalu přestával být sprostým slovem. Nicméně do doby, kdy na uliční smaltované ceduli Lenina vystřídal Masaryk, ještě zbývalo pár měsíců, takže tehdejší muzejní expozice musely splňovat soudružské kulturní požadavky. Když jsem v červenci 2011 nastoupil do muzea, socialistické expozice zůstávaly kupodivu bez výrazných změn. Návštěvníky vítala mapa neexistujícího Severočeského kraje, ve vlastivědné expozici ležel klobouk jakéhosi sociálně demokratického revolucionáře, v pří-

rodovědné expozici ležely jakési čtyři vycpané myši, v uměleckohistorické expozici ležely pod roztrženou bieder-mayerovskou pohovkou jakési žíně... Pár mikrosekund jsem si v duchu zalaškoval s perverzní myšlenkou, že by tohle všechno mělo zůstat zakonzervované jako „muzeum muzea“, protože to byla naprosto autentická ukázka zmizelé kultury, která svým rozsahem v řádech tisíců metrů čtverečních neměla na počátku druhé dekády 21. století obdoby. Možná to byla poslední velká socialistická muzejní expozice v České republice a já se ji rozhodl v dalších mikrosekundách zničit. Sezval jsem si všechny muzejní zaměstnance do přednáškového sálu, který v muzeu zůstal dodnes úmyslně zachován jako roztomilý designový retro-relikt 80. let minulého století, a začal jsem improvizovaně povídat něco o svých vizích. Malou, ale důležitou část muzejníků to zaujalo, větší část muzejníků založila ruce na prsa či v bok a rozhodně prohlásila, že jsou to nesmysly (částečně měli pravdu, protože peníze nebyly na nic), že se to takhle nedá dělat, protože a poně-

vadž... Zkusil jsem ještě asi dvakrát společný muzejní brainstorming se stejným výsledkem a pak jsem to vysílen vzdal. Vybral jsem si k sobě muzejníky, kteří chtěli muzeum změnit, a začali jsme jezdit po již opravených muzeích, začali jsme se konstruktivně bavit, ba i dohadovat, ba i hádat, co v muzeu chceme a co ne – a hlavně – začali jsme bourat. Zbytek muzea čekal, jak to celé dopadne a pár jedinců se vehementně postavilo proti našemu počínání, které nepochopili ani po mnoha dalších diskuzích...

Klapka – Střih – 28. prosinec 2020 – Hotovo.

Otevíráme modernizované muzeum a netrpělivě čekáme v éře Covidu-19 na zpětnou vazbu od „orouškovaných“ návštěvníků, protože i ta nejlepší virtuální prohlídka muzea nemůže nahradit osobní fyzický kontakt, který je holt za stávající hygienické situace dočasně nežádoucí. Nezměnily se však jen expozice, plné nových vitrín a vestaveb, které po nás za pár dekád možná budou naši následovníci opět s chutí bourat, protože vymyslí něco lepšího. Změnilo se celé muzeum. Proběhla generační proměna, nastoupili noví zaměstnanci, rozjeli jsme nový muzejní web, stali jsme se veřejnou výzkumnou organizací, sídlíme v nové administrativní budo-

vě, hned naproti historické budově muzea... Co dál? Bohužel (či bohudík?) je neustále co zlepšovat a opravovat. Rozjíždíme další velký projekt na restaurování a digitalizaci muzejních sbírek, protože v nových expozicích uvidíte odhadem 5 % muzejních pokladů, zbytek leží neviděn a zhusťta poškozen v nepřístupných depozitářích a nové sbírky přibývají každým dnem. Máme připravené a zahájené

investiční a výzkumné projekty na několik let dopředu, čímž mj. doufám zdárně přechkáme následky coronavirové pandemie.

Díky všem, kteří Severočeskému muzeu doposavad pomohli a stále pomáhají na jeho nekončící cestě k proměně v moderní paměťovou instituci, která má již 147 let regionální ukotvení v Liberci, ale zároveň žije a myslí v evropském kontextu.

Éra Leninovy třídy byla jen krátkou asijskou epizodou. Nejsem přehnaný eurofil, orwellovský svět formulářů a směrnic mě děsí, ale nebýt Evropské unie a jejích dotačních programů, nedokázali bychom spolu s Libereckým krajem jako vlastníkem muzea tuto nutnou proměnu muzea odstartovat. Ještě jednou – díky všem! Bez party skvělých kolegů a kamarádů by se nezměnilo nic. ■

ZADNÍ STRANA | PROSTŘEDNÍ DVOJSTRANA: Momentky z průběhu modernizace Severočeského muzea (autor fotografií: Ivan Rous)